

ТОПС

ГЛАСИЛО ПОСЛОВНОГ УДРУЖЕЊА »ТОПЛАНЕ СРБИЈЕ«

Ужице, 15. новембар 2012.

бесплатан примерак

**ВЛАДА СРБИЈЕ
ПОМАЖЕ ТОПЛАНАМА**

НАШ ЈУБИЛЕЈ

Пред вама је 50. број „ТОПС“-а.

Наш мали јубилеј повод је да се подсетимо почетака и до сада урађеног.

Први број изашао је из штампарије почетком јуна 2002. године. Штампан на 10 страна у формату А4 који је и данас актуелан. Одаслат је у 39 топлана колико их је тада окупљало наше удружење. План је био да се годишње издају четири броја, али се

убрзо прешло на пет бројева у току календарске године.

Већ други број изашао је на 16 страна и то је постао оубичајен обим „ТОПС“-а с тим што су три ванредна броја, посвећена мерењу топлотне енергије, штампана на 24 колорне стране и уз знатно већем тиражу него редовни бројеви.

У 50 бројева „ТОПС“-а, по процени, објавили смо око 1.200 информација из рада удружења и топлана. Повремено објављивали смо и информације са стране, значајне за делатност даљинских система грејања. То се посебно односи на последњих неколико година, током којих је наше Пословно удружење организатор и учесник бројних скупова у оквиру енергетског сектора Србије.

„ТОПС“ је, без сумње, значајно везивно ткиво између чланица удружења, извештава о седницама Скупштине и Управних одбора, семинарима, презентацијама, инвестицијама у топланама, јубилејима, радно-спортским сусретима и другим заједничким манифестацијама.

Од пре годину дана о нашем удружењу информисамо и на сајту. Стижу нове технологије, али штампани медији и даље имају важну улогу у међусобном информисању. Зато, настављамо даље..

Pratite nas na
saјtu
www.tops.rs

Издаје: Пословно удружење „Топлане Србије“, Ужице, Михаила Пупина 1, Телефон: 031/511-076.

Главни и одговорни уредник: Милован Лечић. „ТОПС“ је уписан у регистар јавних гласила на основу решења Министарства културе и јавног информисања број 654-03-528/2002-11 од 24.4.2003.

Тираж: 900 примерака • Штампана: Графопласт плус Ужице

Конференција у Влади Србије

СМАЊЕНЕ РАЗЛИКЕ У ЦЕНАМА ГРЕЈАЊА

Министар енергетике, развоја и заштите животне средине у Влади Републике Србије **Зорана Михајловић** изјавила је да ће применом **Уредбе о начину одређивања највиших и најнижих просечних цена топлотне енергије у грејној сезони 2012/2013**. Влада обезбедити стабилно снабдевање становништва и привреде.

Михајловић је на конференцији за новинаре истакла да је циљ уредбе да се смање велике разлике које тренутно постоје између цена грејања за грађане и за привреду, тако што ће тај однос бити 1:1,5. Цене прописане Уредбом, зависно од врсте енергента, јесу за гас од 61,07 до 91,07 динара по метру квадратном, за мазут од 83,35 до 113,35 динара по метру квадратном, за угаљ од 52,45 до 82,45 динара по метру квадратом и за биомасу од 73,5 до 103,5 по метру квадратном, напоменула је она.

Према њеним речима, Уредба ће ступити на снагу након објављивања у Службеном гласнику и важиће током ове грејне сезоне. Она је навела да ће Уредба оставити могућност да општине субвенционису цене грејања за најугроженије, и додала да до сада 15 топлана није користило субвенције, а 43 јесте, од којих су три субвенционисале више од половине цене енергената. Михајловић је додала да не очекује отпор у локалним самоуправама и топланама при спровођењу Уредбе јер је њена примена у заједничком интересу.

Михајловић је нагласила да ће се након доношења Уредбе прећи на системске мере и препоручити топланама да у одређеном року почну да мере топлотну енергију по утрошку.

Министар регионалног развоја и локалне самоуправе **Верица Калановић**

Верица Калановић и Зорана Михајловић

истакла је да 58 општина има систем даљинског грејања и да те топлане греју више од 307.000 станова у и приближно 22.000 привредних субјеката. Калановић је навела да однос цена грејања за грађане и привреду у појединим градовима прелази 1:4, уз напомену да то не може да буде политика државе уколико је њена жеља да створи повољне услове за пословање.

Тренутна просечна цена грејања је 80,56 динара по метру квадратном за домаћинства и 202,76 динара по метру квадратном за привреду.

(Бета)

РАЧУНИЦА

Грејна сезона је почела уз нови ценовник који ће грађани осетити већ на наредном рачуну. За централно грејање у стану од 60 квадрата у неким градовима ће бити потребно и 80.000 динара. Поред струје, јефтине опција за грејање је и угаљ.

Према анализи Агенције за енергетику, ако се стан од 60 квадрата греје на ТА пећ и та пећ се допуњава само ноћу, трошкови ће за сезону бити 42.000 динара. Ако се пећ допуњава и преко дана, цена расте на 60.400, док би они који користе угаљ требало да издвоје око 50.000 динара. Ни дрва нису јефтина, око 67.000 динара за сезону.

Према подацима Агенције најскупље је грејање на лож-уље јер за сезону треба око 2.000 евра.

23. СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА

Топлана Шабац била је домаћин 23. седнице Управног одбора ПУ „Топлане Србије“, одржане 6. септембра 2012. Разговарано је о припремама за нову грејну сезону са посебним освртом на обавезе према Дирекцији за робне резерве и новим набавкама мазута. Размотрен је предлог нове Стратегије у области производње, дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом.

У погледу ремонтних радова топлане су учиниле максимум. Нису све топлане обезбедиле услове за комплетан ремонт због недостатка средстава. Основни проблем топлана је неликвидност, велика су дуговања за енергенте али и потраживања од потрошача. Финансијски проблеми су узроковали да су залихе енергента, на нешто више од месец дана пре почетка сезоне, биле на ниском нивоу у већини топлана.

-Дуг према Србијагасу је 14-15 милијарди динара, дуг Робним резервама је из прошле

ПОРУКА ГРАДОНАЧЕЛНИКА ШАПЦА

Присутне на седницу Управног одбора поздравео је **Милош Милошевић**, градоначелник Шапца:

-Протеклих година омогућили смо да се око 3.000 кућа прикључи на гасну мрежу, око 6.000 станова прикључено је на Градску топлану. Пре две године смо увели тарифно плаћање, свако домаћинство плаћа колико потроши топлотне енергије. Грађани су почели да штеде, из градског буџета дајемо 50% средстава онима који хоће да ураде изолацију на зградама. Сада радимо студију за увођење пелета у систем даљинског грејања, са изградњом нове топлане.

сезоне и премашује 42.000 тона, што је врло суморна слика. – рекао је **Дејан Стојановић**, председник Управног одбора, и наставио – Говорили смо о цени за енергију из мазита од 115 динара, из гаса од 95 динара и других енергената од око 80 динара, али те цене су проблематичне за грађане Србије. Без тарифног система и мерења не можемо установити трошкове.

Седници је присуствовао **Дејан Поповић**, државни секретар у Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине. Он је нагласио да министарство придаје велики значај комуналној енергетици. „**Приоритет Министарства је развој и модернизација комуналне енергетике, са наше стране биће формирана група за комуналну енергетику, која ће имати неколико саветника задужених за проблеме комуналне енергетике. Комунална енергетика ићи ће равноправно са осталим видовима енергетике.**“

Додао је да за ликвидност мора да брине оснивач – локална самоуправа. Држава ће помоћи доношењем новог Закона о енергетици који ће понудити решења за ефикасније решавање проблема топлана. „**Не можемо ми решавати проблеме комуналне енергетике а да немамо утицај на локалне самоуправе. Оне су те које се озбиљније морају бавити проблемима јавних предузећа.**“

Расправа о предлогу нове Стратегије у области производње, дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом закључена је ставом да овај документ мора много боље да се уради. Проблематични су подаци унети у Стратегију. Радна група Удружења и Београдске електричне упутиће примедбе на предлог Стратегије од које се очекује јасно позиционирање даљинских система грејања.

На предлог Министарства, упућен је захтев Дирекцији за робне резерве за репрограм дуга из претходне грејне сезоне. Ради се о 42.400 тона мазута које је требало вратити до 30. септембра 2012. Према репрограму, враћење мазута биће реализовано у периоду 1.12.2012 – 30.9.2013. Уколико контроле покажу да топлане не прате динамику враћања мазута биће реализоване менице.

Истовремено, упућен је захтев за преузимање 49.000 тона мазута за грејну 2012/13.

Седница Скупштине ПУ „Топлане Србије“

ИСПОРУКА МАЗУТА ОД ДЕЦЕМБРА

За 11. седницу Скупштине ПУ „Топлане Србије“, одржане 24. октобра 2012, у Хотелу „Јуниор“ у Брзећу, дневним редом је била предвиђена размена информација о почетку грејне сезоне. Било је речи и о активностима на обезбеђењу нових количина мазута из Робних резерви, као и о репрограму дуга из претходне грејне сезоне. Скупштина је информисана о активностима на усвајању Уредбе о методологији за одређивање највиших цена топлотне енергије, као и других пратећих аката.

Интересовање за Скупштину био је изузетно о чему говори присуство представника 43 топлане. У одсуству председника Скупштине и његовог заменика, седницу је водио **Дејан Стојановић**, председник Управног одбора Удружења.

На почетку седнице представници топлана добили су реч да у најкраћем информишу о почетку грејне сезоне, актуелним и проблемима који би могли да искрсну током зиме. Представници топлана фокусирали су дискусије, како се и очекивало, на питање снабдевања енергентима, политички цена грејања и измирењу обавеза.

Пренесимо неколико карактеристичних изјава из скоро једнопочасовне дискусије.

- На основу калкулације наша цена би требало да буде 114 динара по квадрату што грађани не могу да плате. Последњих месец дана много грађана доставило је дописе да одустаје од централног грејања, желећи да се преоријентишу на струју или дрва. (**Живко Стаменковић, Врање**)

- До Нове године плаћамо гас из претходне сезоне. Били смо у блокади, кредит не можемо да подигнемо. (**Петар Домановић, Чачак**)

- Главни проблем нам је преостали дуг од 7 милијарди динара за гас из претходне сезоне. Тај дуг ћемо плаћати током ове сезоне што значи да ће бити тешко измиривати нове фактуре за гас. (**Ненад Ђаковац, Београд**)

- Дугујемо доста за претходну сезону.

Кад би то враћали ништа ново не би могли сервисирати. Нова сезона неће моћи да крене без Робних резерви. (**Љубомир Делић, Рума**)

- Проблем су нам стари дугови, нешто је репрограмирано. Имамо слуха од локалне самоуправе, уколико не будемо могли измиривати дугове за гас, обећали су нам помоћ. (**Жељко Милићевић, Пећинци**)

- Имамо велика ненаплатива потраживања, највећи проблем су физичка лица са дугом од 100 милиона. Проблеме је код правосудних органа због спорости наплате по пресудама. (**Борис Вукмировић, Трстеник**)

- Имамо проблем са старим магистралним вреловодом, који је делимично летос

Нема отписа мазута

Председавајући **Дејан Стојановић** рекао је да опраштања дугова за преузети мазут неће бити, отписа нема, неко мора платити све преузете количине. Нове количине мазута тешко да ће „крнути“ пре 1. децембра.

Тендер је завршен за нових 20.000 тона мазута, ове количине биће оперативне у првој декади децембра. Ове количине биће процентуално распоређене према свакој топлани. Топлане треба да провере могу ли да добију подршку од градова (менице). Све наредне испоруке мазута зависиће од поштовања динамике враћања старих обавеза топлана према Робним резервама.

замењен. Имамо 200 милиона судских пре-суда које не можемо да наплатимо. (**Александар Старчевић, Зрењанин**)

- Предстоји нам репрограм два девизна кредита, 10,6 милина евра укупно. Дугујемо око четири милијарде, потражујемо око 2,5 милијарде. Гас неће поскупети до Нове

године, а после? Куповаћемо за два динара, продавати за динар, ко ће то покрити? (**Александар Прибић, Нови Сад**)

- Почетком ове године поднели смо захтев за повећање цене. Ни до данас нам није одобрен тако да је и даље цена 48,39 динара. (**Миомир Јовановић, Лесковац**)

- Плаћамо гас 20 динара више него редовни корисници, покушавамо да репрограм урадимо, не успевамо. Сад је дуг за гас на нивоу потреба за једну грејну сезону. Сваки месец прете блокадом рачуна. Припреме сезоне делимично урађене. (**Никола Терзин, Кикинда**)

- Због високе неуплативости наших услуга искључили смо око 100 корисника са мреже. Ради се о дуговима из ранијих година. Пријатно смо изненађени позитивним реаговањем грађана и локалних структура. Ова акција за сада даје добре резултате. (**Милутин Илић, Ниш**)

- Биће грејања јер ћемо преливати доходак из других делатности (водовод, гробља) којим се наше комунално предузеће бави. (**Рајко Нешковић, Горњи Милановац**)

- Топловод је у катастрофалном стању, већ смо имали пет „пробоја“, не знам како ћемо завршити сезону. (**Надежда Марковић Пурић, Јагодина**)

- Дугујемо Робним резервама мазута колико нам треба за целу сезону. Радници су у штрајку, задња плата који су примили је мајска. Кад кренемо ко зна на шта ћемо наићи због лошег стања топловода. (**Бојан Биочанин, Нови Пазар**)

- У потпуности смо зависни од Робних резерви. Цео летошњи прилив ишао је у измирење обавеза из претходне грејне сезоне. (**Љубодраг Тричковић, Мајданпек**)

- Изашли смо из блокаде, очекујемо помоћ од оснивача и Робних резерви. (**Милорад Ђорђевић, Смедерево**)

Сумирајући дискусију **Милован Лечић**, директор ПУ „Топлане Србије“, подсетио је да се терет одговорности за цене мора пренети на локалну самоуправу. Радна група Министарства ће покушати да смањи обавезе буџетских установа према топланам, ефекат би могао бити преко три милијарде динара. Раније компензације нису одобраване, овог пута се очекује разумевање Министарства финансија.

УРЕДБА О МЕТОДОЛОГИЈИ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ НАЈВИШИХ ЦЕНА ТОПЛОТНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Уредба је, у првој верзији, прошла све органе Уружења 2007. године. Коначно је ступила на снагу, објављивањем у Службеном гласнику. Њена важност је шест месеци.

Сада су измењени неки чланови. Подигнута је количина специфичне потрошње по м², са 130 на 140 киловат-сати. Друга измена је промена односа између стамбеног и пословног простора на 1:1,5. Мењан је степен ефикасности постројења. Коригован је износ фиксних трошкова у складу са инфлацијом.

Цене грејања су дефинисане по енергентима. За гас 61,07-91,07, за мазут 83,35-113,35, за угаљ 52,45-82,45 и за био-масу 73,5-103,5 дин/м². (Цене су по квадрату јер највећи број топлана и даље на овај начин наплаћује услугу. Ова уредба не важи за то-

плане које су усвојиле и примениле тарифни систем као и за оне који се снабдевају енергијом од других произвођача.

Први пут од када се ова проблематика помиње, министри схватају озбиљност посла. То је добар сигнал да се убрза пут ка уједначавању и усаглашавању рада на овим питањима и приступи увођењу мерења топлотне енергије.

Уочи седнице Скупштине стигла је вест да ће Влада Србије усвојити и три пратећа акта, припремљена од стране удружења пре неколико година. То су: Одлука о начину и условима снабдевања топлотном енергијом, Тарифни систем и Правила о раду дистрибутивних система. Ова акта ће од Владе Србије ићи ка локалним самоуправама уз сугестију да се примене.

ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

У склопу редовних активности, а с циљем подстицања инвестиција на рационалном газдовању топлотном енергијом, ПУ „Топлане Србије“ организовало је 25. октобра, у Хотелу „Јуниор“ у Брзећу, презентације **Ovex-HidroX**-а и **Термонета**.

Бојан Сретеновић и **Ђорђе Којић** обратили су се присутнима испред **Ovex-HidroX**-а презентацијом „Смањење губитака у системима даљинског грејања – најбољи начин за уштеду енергије“.

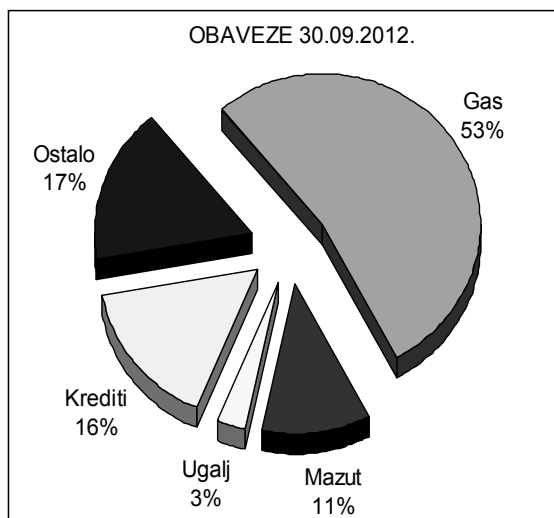
На презентацији Термонета **Брана Црнчевић** је говорио на тему „Очитавање, даљински надзор и управљање системима даљинског грејања.“

Презентацијама је присуствовало преко 30 представника топлана Србије.

СТАЊЕ ТОПЛАНА НА ПОЧЕТКУ ГРЕЈНЕ СЕЗОНЕ 2012/2013

Проблеми у пословању топлана посебно су изражени у последњих неколико година. Како се они слабо решавају, постају све сложенији и могу довести до озбиљног урушавања даљинских система грејања.

Последњих неколико година топлане грејну сезону почињу са минималним залихама енергената, што доводи у питање квалитетну и уредну испоруку топлотне енергије у великом броју градова. На почетку ове грејне сезоне залихе мазута по топланам су 62.045 т угља и 46.254 т мазута (са Београдом), односно 6.254 т (без Београда).

Тренутно само 2 до 3 града имају залиху мазута за првих месец дана грејне сезоне. Остале топлане или немају никакву залиху или се залиха креће за првих 7 – 8 дана грејне сезоне.

Енергенти се набављају под све неповољнијим условима. Практично је прекинута сарадња са НИС-ом и само захваљујући разумевању Робних резерви топлане су претходне сезоне обезбедиле неопходне количине мазута.

Политика цена услуга централног грејања не води се на начин да обезбеди позитивно пословање. Цене за услугу централног грејања спорије расту у односу на цене енергената, а како је то присутно дужи низ година озбиљно је угрожена ликвидност већине топлана.

Иако топлане улажу максималне напоре да технички припреме грејну сезону, из године у годину припремљеност је све нижа у односу на ниво стварних потреба. Односно раде се ремонти у оном обиму који дозвољава финансијска ситуација.

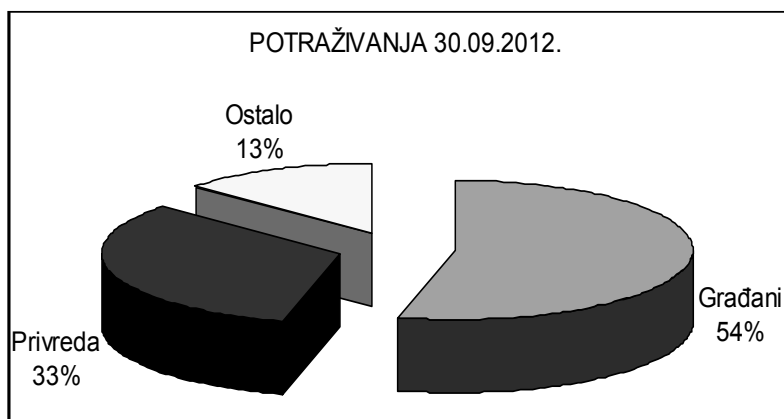
Цена мазута:

- почетак ГС 2009/2010 = 29 дин
- почетак ГС 2010/2011 = 42 дин
- почетак ГС 2011/2012 = 57 дин
- почетак ГС 2012/2013 = 70 дин

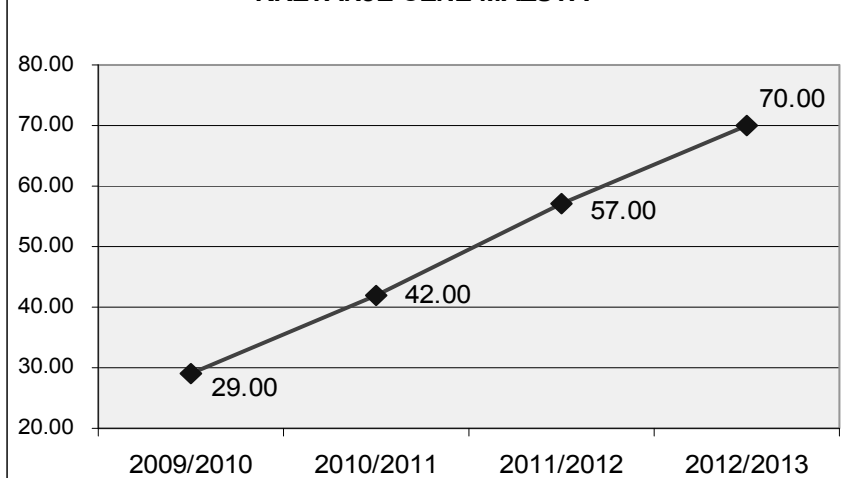
Анализом података добијених од топлана на почетку грејне сезоне 2012/2013 стање у топланам је следеће.

Укупне обавезе топлана на почетку грејне сезоне 2012/2013 износе 25,4 милијарди динара, док су обавезе за преузете енергенте 17,18 милијарди динара.

Потраживања топлана су 22,4 милијарде динара.

KRETANJE CENE MAZUTA

НОВА ТОПЛАНА ГРЕЈЕ ЛОЗНИЧАНЕ

Првог дана грејне сезоне у Лозници је свечано пуштена у рад нова градска топлана која ће топлотну енергију испоручивати за више од пола града. Ново постројење замениће потпуно досадашњи систем даљинског грејања из некадашње "Вискозине" Енергетике, сада "Декотре", и грејаће око 110.000 м² стамбеног и пословног простора.

Једну од најсавременијих топлана у Србији у рад је пустио градоначелник Видоје Петровић који је рекао да је то капиталан пројекат "од огромног значаја за град" и да ће локална самоуправа настојати да омогући и реализацију његове друге фазе. Према речима Милана Панића, директора ЈП "Топлана", ново постројење греје 70.000 м² стамбеног и 40.000 м² пословног простора и омогућава прикључење још око 35.000 м² новог простора, што је за око 35% више од постојећих.

- Овим је завршена прва А фаза у којој су уграђене две котловске јединице од 8 мегавата које потпуно мењају систем "Декотре", док ће у првој фази Б бити уграђен један гасни мотор са електрогенератором за производњу електричне енергије од један мегават. У објекту је могућа уградња још једне котловске јединице од 8 мегавата и једног генератора, тако да ћемо по завршетку обе фазе имати когенеративно постројење, једну од најсавременијих топлана у земљи са 3x8 мегавата топлотне и 2x1,03 мегавата електричне снаге. Ново постројење допринеће и заштити животне средине и донети огромне уштеде. Више нећемо, као претходних година, скупо плаћати производњу топлотне енергије "Декотри", имаћемо велике уштеде у потрошњи природног гаса као и на топлотним губицима. Рачунајући да ће степен искоришћености котловских јединица бити и више од 95% уштеде ће бити огромне. Очекујемо да нам од следеће сезоне неће требати субвенције за текућу ликвидност и да ћемо део новца од града усмерити у модернизацију постојећег система и топлификацију Лознице – рекао је Панић.

Нова топлана греје све четири средње и једну основну школу, два обданишта, градску управу, пошту, пореску управу, ЕД Лозница, велики број правних лица и предузетничких радњи као и 40.000 м² стамбеног простора у најужем делу града. Максимално је обезбеђена са природним гасом, а постављена је и цистерна за лож уље од 100 тона тако да има и алтернативно гориво. Од оснивања ЈП "Топлана" 1997. ово је највећа инвестиција предузећа која му први пут омогућава потпуно управљање и одговорност за грејање читавог града.

Изградња топлане почела је 17.маја на парцели од 43,7 ари, на Градилишту, а прва фаза, вредна је 148,3 милиона динара, 140 је кредит од Комерцијалне банке, а 8,3 милиона даје "Топлана". Саградио је конзорцијум фирми "Гира" из Аранђеловца, "ПМЦ инжењеринг" из Београда и чачански "Алфако инжењеринг", који је изабран као најповољнији извођач радова.

С.Т.

Из праксе

РЕШЕЊА ЗА ПРОТОК ТОПЛЕ ВОДЕ КРОЗ ИЗМЕЊИВАЧ У ТОПЛОТНОЈ ПОДСТАНИЦИ

Проблем решења хидраулике у систему даљинског грејања је присутан скоро код свих топлана у Србији и поставља се основно питање да ли има решења?

Бавио сам се овом проблематиком успут и дошао до закључка да има решење али које се тешко прихвата од стране стручних људи за ову област, зашто?

Сви смо у ситуацији када се врши постављање нове вреловодне мреже да се уради хидраулични прорачун и да се израчунају сви протоци на свим прикључцима али то траје само до новог прикључка. Када се он појави систем је нарушен захтева нов прорачун и ново димензионисање мреже.

Закључио сам да свака нова топлотна подстанца или станица, у зависности како је ко зове, а најбоље речено место примарне предаје топлотне енергије секундарној мрежи односно корисницима топлотне енергије преко измењивача на секундарном делу мора да постоји пумпа која окреће воду у систем грејања у становима. По свим правилима та пумпа мора бити најмање у функционалној зависности са спољном температуром и температуром у контролном стану. На овај начин систем повезан аутоматиком штеди расипање енергије али преко аутоматског регулационог вентила који се поставља на примарном делу предаје испред измењивача.

Регулациони вентил има задатак да регулише и узима оптимални проток воде за загревање секундарног дела односно грејања у становима. Проблем се јавља обично код нових прикључака јер ново узимање протока нарушава хидраулику и равномерно распоређивање топле воде и захтева ревизију свих прикључака и протока.

Мој став је да се на примарном делу испред регулационог вентила обавезно уграђују додатне примарне пумпе које ће да повећају проток али само до протока који пропусти регулациони вентил диктиран спољном температуром и температуром у стану.

Просто је питање зашто се ова пумпа не повеже са аутоматиком секундарне пумпе и на тај начин обезбеди стални проток у примарном делу што обезбеђује равномерни потребни проток? Није велики издатак али је врло користан и једном дефинисан је сталан и не дозвољава прегревавање неких грана и станова. Омогућује равномерни притисак и смањује напор пумпе на извору топлоте.

На жалост моје сагледавање овог проблема није прихваћено и не уграђују се пупе на примарном делу. Ја чврсто стојим на становишту да се овај проблем равномерног потребног протока на овај начин трајно решава и не захтева стално отварање и затварање вентила на гранама у шахтама које су прљаве, пуне воде и влаге, прегрејане и сада треба радник да улази у шахту да отвара или затвара вентил да би се мрежа балансирала и распоредила енергија. Тај посао је са великим ризиком и веома тежак, а не мора бити! Да ли смо спремни да се са овим проблемом сретнемо и заједнички га решимо и једноставно стандардизујемо предајна места топлотне енергије за све топлане.

Божих Бранко дипл. инг. ЗНР

„7. јули“ Баточина

НОВИ КОТАО

Нови котло, снаге 1,7 MW, са пратећом опремом инсталиран је у котларници „7. јула“. У функцији је од почетка грејне 2012/13.

Инсталисањем новог котла повећана је сигурност снабдевања топлотно енергијом и створена могућност прикључења нових корисника на систем даљинског грејања.

Вредност котла, укључујући радове на његовом инсталисању, је шест милиона динара. Радове је извео произвођач котла, ТОПЛИНГ Београд. **Ј.Р.**

Конференција Балканмагазина

КАКО ЋЕМО СЕ ГРЕЈАТИ ТОКОМ ЗИМЕ 2012/13 ГОДИНЕ?

Сваке године на прагу зиме отвара се питање грејне сезоне, да ли ће топлане имати довољно средстава да набаве енергенте, да ли ће електроенергетски систем издржати масовно коришћење грејалица и како наћи баланс између неодрживо ниске цене струје, гаса и даљинског грејања које терају јавна предузећа у губитке и ниског стандарда грађана који ни то не могу да плате.

На конференцији **Како ћемо се грејати током зиме 2012/2013 године**, коју је организовао Интернет часопис Балканмагазин, на ова питања су покушали да дају одговор представници најпозванијих државних институција, министарка енергетике, развоја и заштите животне средине **Зорана Михајловић**, и министарка регионалног развоја и локалне самоуправе **Верика Калановић**, затим представници Србијасга, Електропривреде Србије, Агенције за енергетику и топлана у српским градовима.

Заједнички закључак је да ће и ове године енергетски систем бити спреман за грејање, али и да се већ сада мора радити на системским мерама које ће омогућити стабилан систем за наредне сезоне.

Висока неефикасност дистрибутивних мрежа даљинског грејања, слаба наплата потраживања и огромни акумулирани губици топлана од 22,6 милијарди динара постављају пред надлежне озбиљне проблеме на почетку наредне грејне сезоне. Прва, краткорочна мера

већ је донета, а то је уредба која регулише минималне и максималне просечне цене топлотне енергије. Требало би да ова мера да уведе ред у огромне разлике у ценама грејања између градова и општина. Зорана Михајловић министарка енергетике, развоја и заштите животне средине најављује и средњорочне мере које би требало да у наредних неколико година топлане изведу на пут одрживог пословања.

-Наш циљ је увођење мерења топлотне енергије по утрошку, анализа колика инвестициона улагања су потребна у систем даљинског грејања, да топлане промене улазне енергенте и да се утврди листа приоритета и где су горући

проблеми. Нема разлога да у сезони 2013/14. одређени број топлана не пређе на мерење утрошка енергије, као и да неке не буду модернизоване и изграђена когенеративна постројења која ће осим топлотне производити и електричну енергију”, рекла је министарка Михајловић.

(Балканмагазин)

Други CEDEF Јавни дијалог

НАПЛАТА ТОПЛОТНЕ ЕНЕРГИЈЕ ПРЕМА УТРОШКУ

Централно европски форум за развој (CEDEF) под институционалним покровитељством Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине а под покровитељством Управе за енергетику града Београда, ПУ Топлане Србије и Београдским сајмом организовао је Други CEDEF Јавни дијалог: **“Наплата топлотне енергије према утрошку”**, 4. октобара 2012. године, на Београдском сајму.

Други CEDEF Јавни дијалог: “Наплата топлотне енергије према утрошку” имао је за циљ да учеснике упозна са примерима добре праксе и економским ефектима примене наплате према утрошку у локалним заједницама које овај концепт већ користе. На скупу су биле представљене могућности повећања енергетске и економске ефикасности локалних заједница путем примене система наплате топлотне енергије према утрошку, о начинима набавке неопходне опреме, као и о улози и значају скупштине станара у преласку на систем наплате према утрошку.

Увођење система наплате топлотне енергије према утрошку је неопходно, јер су рационално коришћење енергије и заштита животне средине императиви. Као

четири основне предности коришћења овог система наводе се:

- корисник користи онолико колико му треба, а толико ће и платити;
- смањење потрошње енергије за најмање 20%;
- смањење трошкова електрана за енергенте за око 60 мил.Евра/год;
- смањење емисије CO₂ за око 330.000 т/год.

Зграде у нашој земљи, просечне старости, троше годишње 168,5 kWx по квадрату, а познато је да у Београду зграде изграђене у периоду од 1960-1990. године чине 70% укупног стамбеног фонда. Са друге стране **зграде изоловане по европским стандардима троше око 100 kWh, а модерне ниске енергетке куће око 40 kWh и мање**. Према приложеном, уштеда од 10% енергената у једној грејној сезони вредна је 25 милиона евра, што је приближна вредност изградње пет топлана капацитета 30-35 MW. Током Јавног дијалога представници водећих финансијских институција и банака представили су начине финансирања опреме за примену система наплате топлотне енергије према утрошку.

У циљу приближавања Србије Европској унији неопходно је усвојити нови Закон о рационалној употреби енергије који ће укључивати увођење овог система, јер он представља стандард у Европи. Циљ закона је да омогући и подстакне одговорно, рационално и дугорочно одрживо коришћење енергије. Закон предвиђа успостављање стандарда енергетске ефикасности, увођење обавезне енергетске ревизије, увођење економских и финансијских подстицаја реализацији пројеката енергетске ефикасности, обавезно плаћање на бази потрошње, увођење енергетског разреда зграда, обавезност енергетског менаџмента код великих по-

трошача енергије и локалних самоуправа.

После упознавања са законским предусловима и економско-социјалним аспектима напате топлотне енергије према утрошку, у оквиру чега је **Дејан Стојановић**, председник УО ПУ „Топлане Србије“, говорио на тему „Базна цена топлотне енергије у тренутку преласка на обрачун према потрошњи“, представљени су КфW инвестиције у сектор даљинских система грејања. „Преласком на систем наплате топлотне енергија према утрошку инсистира се на транспарентности свих трошкова јер су они основа за формирање базних цена. Стога неопходно је пружити једнаке подстицаје за уштеде топлотне енергије, развити политику промовисања енергетске ефикасности, успоставити програме социјалне заштите и учврстити финансијску дисциплину кроз законодавство“, нагласио је Стојановић.

Искуства градова и општина у Србији учесницима формула пренели су **Петар Васиљевић**, заменик генералног директора Београдских електрана за техничка питања, **Милан Стошић**, директор Топлане Шабац, **Перо Рикић**, директор Суботичке топлане, **Дејан Бабин**, инжењер производње и дистрибуције у Топлани Бечеј, **Ненад Оцокољић**, директор сектора техничких послова ЈКП Чачак, **Никола Филиповић**, руководилац дистрибуције и одржавања у Топлани Краљево, и мр **Горан Вучковић**, представник Мреже енергетских менаџера Србије.

Петар Васиљевић, заменик генералног директора за техничка питања Беоелектране рекао је: „Наплатом према измереној потрошњи у сваком стану посебно се показало се да домаћинства у просеку мање плате своје месечне рачуне за грејање за 26,5 % у односу на наплату по паушалу. То потврђује да тај метод наплате даје значајан подстицај повећању енергетске ефикасности у зградарству. Али да би се дошло до могућности примене те методе потребно је прво почети

са наплатом према измереној потрошњи у подстанци са расподелом према м2. То је данас могуће применити за 60 % потрошача који се греју из система даљинског грејања у Србији а када се заврши Програм КфW 4 то ће бити могуће применити код 80 % потрошача даљинског грејања Србије“.

Према речима Марка Стојановића, директор Управе за енергетику Града Београда, цене енергената су у константном расту и нема индиција да ће се тај тренд у скоријој будућности променити. **“Крајње је време да се активно и систематски крене у спровођење потребних мера и активности за наплату топлотне енергије по потрошњи и утрошку.** Овај процес у Београду, који представља огроман топлотни конзум, мора бити фазан и висегодишњи, уз висок ниво социјалне одговорности, константног подизања енергетске ефикасности и неопходне едукације на свим нивоима“.

„У Србији се касни са преласком на наплату топлотне енергије према утрошку најмање две деценије, и зато је свако ново одлагање изузетно скупо изгубљено време. Поред тога, морамо бити свесни друштвене одговорности коју носимо у овом тренутку, јасно се одлучити да ли смо спремни да се суочимо са реалним трошковима за топлотну енергију, и у складу са тим поступати“, изјавио је мр **Горан Вучковић** (Машински факултет, Универзитет у Нишу), представник Мреже енергетских менаџера Србије – МЕМС.

АКТУЕЛНИ ЦЕНОВНИЦИ

(стање на дан 1. новембар 2012.) Цене у табели дате су без пореза

ТОПЛАНА	ЦЕНЕ ГРЕЈАЊА								ВАЖЕ ОД	НАПОМЕНА	
	стамб. прост.	Начин плаћања		Повлаш. простор	Начин плаћања		Послов. простор	Начин плаћања			
БЕОГРАД	98.70	дин/м ²	12 месеци							01.10.2012.	усвојено увећање од 18,5%
	5.77	дин/кWh					7.26	дин/кWh			
НОВИ САД	86.02	дин/м ²	12 месеци				4.66	дин/кWh	утрош. енер.	01.12.2011.	захтев у процедури
	4.43	дин/кWh	угреј. сез.								
КРАГУЈЕВАЦ	138.55	дин/кWh	инс.сн./12м				129.03	дин/кWh	инст. снага	15.10.2012.	Добијено увећање од 15%
	9.92	дин/м ³	фиксни део	15.41	дин/м ³	фиксни део	50.88	дин/м ³	фиксни део		
	3,693.31	дин/MWh		5,723.99	дин/MWh		9,418.52	дин/MWh			
БОР	73.81	дин/м ²	12 месеци	44.04	дин/м ³	12 месеци	144.96	дин/м ³	6 месеци	07.06.2012	
	74.26	дин/м ²	12 месеци	154.14	дин/м ²	12 месеци	205.50	дин/м ²	12 месеци		
	5.50	дин/кWh		7.01	дин/кWh		7.87	дин/кWh			
СУБОТИЦА	4.2825.90	дин/кWh	грејна сез.	5.99	дин/кWh	грејна сез.	7.28	дин/кWh	грејна сез.	2012	захтев у процедури
	24.90	дин/м ²	фиксни део	290.04	дин/кWh	фиксни део	352.19	дин/кWh	фиксни део		
НИШ	69.07	дин/м ²	12 месеци	82.88			110.51	дин/м ²	12 месеци	01.12.2011	
ПАНЧЕВО	78.70	дин/м ²	12 месеци				121.28	дин/м ²	12 месеци	10.12.2010.	спремљен захтев
	5.90	кWh	варијабилни				5.90	дин/кWh	варијабилни	23.10.2009.	
	26.86	дин/м ²	фиксни део				26.86	дин/м ²	фиксни део		
КРАЉЕВО	60.00	дин/м ²	12 месеци	210.00	дин/м ²	6 месеци	259.00	дин/м ²	6 месеци	01.10.2011.	захтев у процедури
УЖИЦЕ	78.66	дин/м ²	12 месеци	173.06	дин/м ²	12 месеци	235.99	дин/м ²	12 месеци	01.01.2012.	захтев у процедури
	4.17	дин/кWh	варијабилни	9.18	дин/кWh	варијабилни	12.50	дин/кWh	варијабилни		
	24.43	дин/м ²	фиксни део	34.26	дин/м ²	фиксни део	34.26	дин/м ²	фиксни део		
СМЕДЕРЕВО	92.40	дин/м ²	12 месеци	184.70	дин/м ²	12 месеци	277.20	дин/м ²	12 месеци	01.10.2012.	
	6.191	дин/кWh					7.422	дин/кWh			
ШАБАЦ	3.61	дин/кWh	варијабилни	4.55	дин/кWh	варијабилни	7.29	дин/кWh	варијабилни	15.11.2011.	
	25.10	дин/м ²	фиксни део	36.68	дин/м ²	фиксни део	58.68	дин/м ²	фиксни део		
ПРИБОЈ	57.82	дин/м ²	12 месеци	115.64	дин/м ²	12 месеци	173.46	дин/м ²	12 месеци	01.12.2010.	захтев у процедури
ЛЕСКОВАЦ	48.39	дин/м ²	12 месеци				72.69	дин/м ²	12 месеци	24.03.2011.	
							111.79				
							159.09				
ПИРОТ	83.90	дин/м ²	12 месеци	173.44	дин/м ²	12 месеци	189.22	дин/м ²	12 месеци	септембар 2012	
МАЈДАНПЕК	102.00	дин/м ²	12 месеци	204.00	дин/м ²	12 месеци	306.00	дин/м ²	12 месеци	15.10.2012.	
ЧАЧАК	81.85	дин/м ²	12 месеци	122.78	дин/м ²	12 месеци	163.70	дин/м ²	12 месеци	01.10.2012.	
	4.75	дин/кWh		7.13	дин/кWh		9.50	дин/кWh			
	24.97	м ²	фиксни део								
КРУШЕВАЦ	74.56	дин/м ²	12 месеци	13.46	дин/кWh		13.65	дин/кWh		01.10.2012.	
СРЕМСКА МИТРОВИЦА	84.56	дин/м ²	12 месеци	167.72	дин/м ²	12 месеци	203.63	дин/м ²	12 месеци	24.09.2012.	
6.85	дин/кWh		8.78	дин/кWh		11.55	дин/кWh				
ЈАГОДИНА	86.80	дин/м ²	12 месеци	80.40	дин/м ³	6 месеци	145.50	дин/м ³	6 месеци	01.10.2012.	
ЗАЈЕЧАР	99.60	дин/м ²	12 месеци				199.20	дин/м ²	12 месеци	01.06.2011.	
	5.87	дин/кWh	6 месеци								
	140.00	по кWh инсталисане снаге фиксни део 12 месеци									
ВАЉЕВО	69,37	дин/м ²	12 месеци	-	дин/м ²	12 месеци	138,74	дин/м ²	12 месеци	2012	захтев у процедури
	3.97	дин/кWh		3.97	дин/кWh		7.94	дин/кWh			
	ФИКСНИ ДЕО 156.30 по инсталисаној снази.										

ТОПЛАНА	ЦЕНЕ ГРЕЈАЊА								ВАЖЕ ОД	НАПОМЕНА	
	стамб. прост.	Начин плаћања		Повлаш. простор	Начин плаћања		Послов. простор	Начин плаћања			
КЛАДОВО	90.00	дин/м ²	12 месеци				148.52	дин/м ²	12 месеци	01.08.2012.	
	5.00	дин/кWh					11.28	дин/кWh			
Фиксни део 65,00 kW ангазоване снаге											
ЛОЗНИЦА	77.27	дин/м ²	12 месеци				161.28	дин/м ²	12 месеци	01.01.2011.	16,13% прошло УО
	7.244.39	дин/кWh					11.520.29	дин/кWh			
РУМА	97.95	дин/м ²	12 месеци				195.90	дин/м ²	12 месеци	01.08.2012.	
ВРБАС	90.00	дин/м ²	12 месеци	135.00	дин/м ²	12 месеци	225.00	дин/м ²	12 месеци	01.08.2012.	
КИКИНДА	6.35	кWh	угреј. сез.	7.62	кWh	угреј. сез.	9.52	кWh	угреј. сез.	10.2012.	
	89.52	дин/м ²	12 месеци	134.28	дин/м ²	12 месеци	107.42	дин/м ²	12 месеци		
	108.93	дин/кWh инсталисане снаге месечно									
НЕГОТИН	83.40	дин/м ²	12 месеци	500.34	дин/м ²	6 месеци	500.34	дин/м ²	6 месеци	15.10.2011.	захтев за30%
ЛУЧАНИ	78.00	дин/м ²	12 месеци	312.00	дин/м ²	6 месеци	374.40	дин/м ²	6 месеци	15.10.2012.	
ТРСТЕНИК	7.20	дин/кWh								10.2012.	
	1,856.70	кWh инсталисане снаге год.									
СОМБОР	88.00	дин/м ²	12 месеци	176.00	дин/м ²	12 месеци	264.00	дин/м ²	12 месеци	01.11.2012.	
	5.089	дин/кWh									
	31.66	дин/м ² фиксни део									
НОВИ ПАЗАР	65.00	дин/м ²	12 месеци	185.18	дин/м ²	6 месеци	337.03	дин/м ²	6 месеци	01.01.2011.	у процедури
ВРАЊЕ	68.27	дин/м ²	12 месеци				204.81	дин/м ²	12 месеци	01.07.2011.	у процедури
Г.МИЛАНОВАЦ	105.00	дин/м ²	12 месеци				420.00	дин/м ²	6 месеци	03.09.2012.	
НОВА ВАРОШ	104.70	дин/м ²	12 месеци	230.34	дин/м ²	12 месеци	314.10	дин/м ²	12 месеци	02.10.2012.	
БАЈИНА БАШТА	77.00	дин/м ²	12 месеци	232.00	дин/м ²	12 месеци	232.00	дин/м ²	12 месеци	01.07.2012.	
КОСЈЕРИЋ	99.64	дин/м ²	12 месеци				298.92	дин/м ²	6 месеци	01.10.2012.	
КЊАЖЕВАЦ	83.31	дин/м ²	12 месеци	119.51	дин/м ²	12 месеци	149.39	дин/м ²	12 месеци	15.02.2012.	
БАТОЧИНА	73.96	дин/м ²	12 месеци	42.62	дин/м ³	12 месеци	71.20	дин/м ³	12 месеци	01.10.2012.	99.03
БЕОЧИН	78.22	дин/м ²	12 месеци				202.00	дин/м ²	12 месеци	2012	
ПЕЋИНИЦИ	67.94	дин/м ²	12 месеци				135.86	дин/м ²	12 месеци	01.10.2011.	у процедури
ПРИЛЕПОЉЕ	169.38	дин/м ²	6 месеци	502.33	дин/м ²	6 месеци	536.16	дин/м ²	6 месеци	01.11.2011.	у процедури
КОВИН	84.10	дин/м ²	12 месеци					дин/м ²		01.04.2012.	
ПОЖАРЕВАЦ	2.19	дин/кWh	калориметар				4.39	дин/кWh	калориметар	01.04.2012.	
	12.69	дин/м ³					58.57	дин/м ³			
	231.78	дин/кWh					927.08	дин/кWh			
ЛАЗАРЕВАЦ	46.56	дин/м ²	12 месеци				77.65	дин/м ²	12 месеци	15.02.2012.	
ОБРЕНОВАЦ	34.87	дин/м ²	12 месеци	34.87	дин/м ²		58.12	дин/м ²	12 месеци	01.12.2010.	
ЗРЕЊАНИН	506.30	дин/кWh	инс.сн./12м	43.31	дин/м ²	фикснидео				01.11.2012.	
	7.58	дин/кWh	угреј. сез.	7.79	дин/кWh	угреј.сез.	11.98	дин/кWh	калориметар		
	82.85	дин/м ²	12 месеци	135.38	дин/м ²	12 месеци	9.57	дин/кWh	инст.снага		
ПЕТРОВАЦ/М	26.15	дин/м ³	12 месеци	39.24	дин/м ³	12 месеци	52.33	дин/м ³	12 месеци	22.03.2012.	
ВЕЛИКА ПЛАНА	69.44	дин/м ²	12 месеци	122.85	дин/м ²	12 месеци	162.38	дин/м ²	12 месеци	2012	
	2.59	дин/кWh		2.59	дин/кWh		2.59	дин/кWh			
	35.00	дин/м ²	фиксни део	70.00	дин/м ²	фиксни део	105.00	дин/м ²	фиксни део		
БЕЧЕЈ	6.87	дин/кWh	калориметар	10.25	дин/кWh	калориметар	16.80	дин/кWh	калориметар	01.11.2011.	
БАЧКА ПАЛАНКА	154.91	дин/кWh	фиксни део	202.925	дин/кWh	фиксни део	322.202	дин/кWh	фиксни део	2012	
	4.608	дин/кWh	угреј. сез.	6.037	дин/кWh	угрејној сезони	9.585	дин/кWh	угрејној сезони		
МАЛИ ЗВОРНИК	115.87	дин/м ²	6 месеци	173.82	дин/м ²	6 месеци	231.76	дин/м ²	6 месеци	01.11.2011.	
	14.43	дин/м ²	анг.снага	21.65	дин/м ²	анг.снага	28.85	дин/м ²	анг.снага	01.12.2010	
	5.72	дин/кWh	калориметар	8.59	дин/кWh	калориметар	11.45	дин/кWh	калориметар		
	114.59	дин/кWh	анг.снага	171.88	дин/кWh	анг.снага	229.17	дин/кWh	анг.снага		
БЛАЦЕ	70.16	дин/м ²	12 месеци	70.16			70.16	дин/м ²	12 месеци	01.09.2011.	
ТЕМЕРИН	165.00	дин/м ²	6 месеци	165.00	дин/м ²	6 месеци	165.00	дин/м ²	6 месеци	2011	
ОЏАЦИ	95.00	дин/м ²	12 месеци				156.00	дин/м ²	12 месеци	01.01.2011.	
	120.00	дин/м ²									
КОСОВСКА МИТРОВИЦА	55.00	дин/м ²		170.00	дин/м ²						у процедури

ДРУГИ ПИШУ: Дневник Нови Сад

УМЕСТО ГАСА, ДРВА И УГЉА, СРБИЈА ЋЕ СЕ ГРЕЈАТИ НА ЕПС

И поред тога што су топлане у Србији спремне за грејну сезону, „Електропривреда Србије,,“ сматра генерални директор ЕПС-а Александар Обрадовић, и ове године ће бити највећа топлана у Србији јер ће се многа домаћинства грејати на струју.

Грејна сезона у топланама је почела и радијатори су, додуше скромно и полако, почели да се греју. Ова слика се из године у годину понавља, а понавља се и то да су топлане суочене с озбиљним економским и финансијским проблемима. Упркос томе, набави се довољно енергената и старт грејне сезоне буде успешан, а потом се све заборави – да топлане дугоју за енергенте, да велики део грађана не плаћа рачуне, да су губици на мрежи велики и тако укруг.

Извесно је да се нешто мора мењати, а то говоре и надлежни, указујући на то да грађани не треба да брину да ли ће станови бити топли, али да се мора знати да се таква ситуација не може одржавати у недоглед, да је потребно да се проблеми реше системски. Предузећа која се баве даљинским грејањем, по правилу, муче застарела опрема, велики губици у дистрибутивном систему, као и ненаплаћена потраживања и дуговања.

По речима министарка енергетике **Зоране Михајловић**, у Србији има 57 топлана, које су значајан део енергетског биланса наше земље, а прошле године чиниле су 9,4 одсто укупне финалне потрошње. Део постојећих проблема, указала је министарка Михајловић, могу решити топлане саме, а за неке им је потребна помоћ државе. Да би топлане боље пословале, неопходна је модернизација јер је њихова просечна старост око 25 година, а више од 60 одсто дистрибутивне топловодне мреже у Србији старије је од 20 година. Због тога се стварају велики губици у дистрибутивном систему, које, како је нагласила министарка Михајловић, плаћају и Влада, кроз испоруке енергената из Робних резерви, али и грађани кроз рачуне за грејање.

Међу најважније мере које би допринеле бољем раду топлана, министарка Михајловић је издвојила увођење мерења топлотне енергије по утрошку, промену енергента који се користи у топланама, модернизацију у конгенеративна постројења за прозиводњу и топлотне и електричне енергије, што би повећало ефикасност на 90 одсто.

И поред тога што су топлане у Србији спремне за грејну сезону, „Електропривреда Србије,,“ сматра генерални директор ЕПС-а **Александар Обрадовић**, и ове године ће бити највећа топлана у Србији јер ће се многа домаћинства грејати на струју. Он каже да је ЕПС спреман за грејну сезону и, упркос лошој хидрологији, одговориће свим изазовима, али истовремено апелује да се струја не користи за грејање јер се од откопавања угља, транспорта, спаљивања и потом конверзије електричне енергије у топлотну изгуби чак 70 одсто енергије.

Он је апеловао да се на државном нивоу дестимулише коришћење електричне енергије за грејање и омогући грађанима да користе друге начине грејања који би били ценовно конкурентни електричној енергији.

Д. Млађеновић